Algemene Beschouwingen Jongerenpartij Heerlen 2024

Voorzitter, geachte raadsleden en college,

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor de inzet van alle ambtenaren en het college bij het samenstellen van deze begroting. Het is goed om te zien dat, ondanks de complexe financiële situatie, er op diverse vlakken wordt geïnvesteerd in de toekomst van onze stad. Toch staan we voor grote uitdagingen, vooral in het licht van de economische onzekerheden en de scherpe bezuinigingen die ons vanaf het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026 te wachten staan.

Wij beginnen graag positief. Onze stad zet de eerste stappen als aantrekkelijke woongemeente, mede dankzij diverse woningbouwplannen. Goede voorbeelden hiervan zijn het project Slakhorst en de ontwikkelingen rondom de promenade en de Schinkel Noord. Ook de start van onderwijsprojecten in de binnenstad draagt bij aan het binden en behouden van jonge mensen in Heerlen. Programma's zoals het Nationaal Programma Heerlen-Noord beginnen nu warm te draaien, met initiatieven zoals de verlengde schooldag en aanzienlijke financiële impulsen die zijn binnengehaald via de Regiodeal, het Volkshuisvestingsfonds, de woningbouwimpuls en de startbouwimpuls. Al deze investeringen zullen de komende jaren een belangrijk verschil maken en zorgen ervoor dat we zowel in de stad als in de wijken vooruitgang zien.

Daarnaast zetten we belangrijke stappen naar meer burgerparticipatie met het burgerberaad dat onlangs werd geïntroduceerd. Dit beraad geeft onze inwoners een directe stem in beleidskeuzes en vergroot hun betrokkenheid bij de toekomst van onze stad.

Het nieuwe positieve verhaal van Heerlen. Wij hebben eerder aangegeven dat er "niks lelijks aan Heerlen is." Sommigen noemen dat chauvinistisch, maar wij beschouwen het als trots op onze stad en de kwaliteiten die Heerlen en de regio Parkstad kent. Dit nieuwe, positieve verhaal laat zien dat Heerlen mogelijkheden biedt op het gebied van werkgelegenheid, bijvoorbeeld met de mogelijke komst van het Einstein-telescoopproject en de verdere ontwikkeling van industriegebieden. Wij omarmen dit nieuw positief perspectief voor onze stad, waarin Heerlen zich profileert als aantrekkelijke woonplaats voor bijvoorbeeld leraren en verplegers, die elders moeite hebben met betaalbaarheid. Recente berichtgeving, onder andere van NRC, laat zien dat Heerlen een hoge welvaart biedt in verhouding tot de woningprijs. Dit betekent dat jonge mensen hier een goed huis kunnen kopen tegen een aantrekkelijke prijs, met ruimte voor een goed leven. Deze positie moeten we benutten om talenten aan te trekken en te behouden, vooral in de diverse focuswijken, waar een gezonde woonmix de lange termijn versterkt. Dit sluit naadloos aan op de gemeentelijke woonvisie en woondeal. We moeten hier daadkrachtig en duidelijk in zijn, zonder onnodige vertraging door protesten of onduidelijke communicatie.

Door de culturele investeringen, zoals de nieuwbouw van het Romeins Museum en Filmhuis Royal, ontstaat er een klimaat waarin investeerders en ontwikkelaars potentie zien in onze stad. Deze projecten versterken niet alleen het culturele leven in Heerlen, maar verhogen ook de aantrekkelijkheid voor investeerders en ontwikkelaars. We zien de eerste signalen hiervan terug in de interesse van ontwikkelaars om ruim 1.100 nieuwe woningen te bouwen in het centrum van Heerlen. Dit bevestigt het belang van een levendig en aantrekkelijk stadscentrum, waar cultuur, wonen en werkgelegenheid samenkomen. Wij roepen het college op om deze koers vast te houden en verder te intensiveren om zo het potentieel van onze stad ten volle te benutten.

Wat betreft investeringen kijken we gelukkig niet alleen naar de binnenstad. Er is gelukkig meer aandacht voor Hoensbroek, en dat is voor ons van groot belang. Heerlen is immers meer dan alleen het stadscentrum. Het centrum van Hoensbroek heeft al jarenlang te maken met problemen zoals leegstand en sociaal-economische achterstand. De 500.000 euro die nu is uitgetrokken, is een stap in de goede richting, maar wij vragen ons af of dit voldoende is om op tijd significante verbeteringen door te voeren. De tijdslijn zoals beschreven in de startnotitie is veel te lang gezien de ernst van de huidige situatie. Wij willen dat er naast de langetermijnplanning nog meer directe actie wordt ondernomen met kortetermijnoplossingen. Dit vraagt om een doortastende aanpak om het vertrouwen van de inwoners te herstellen. Wij pleiten voor een structurele programmabegroting voor het centrum van Hoensbroek om de vitaliteit en levendigheid terug te brengen. We moeten nog meer prioriteit geven aan dit stadsdeel en dit vertalen in concrete investeringen en maatregelen in een samenwerking tussen de gemeente, lokale ondernemers en de inwoners. Er is een nog sterker tweede spoor nodig om te zorgen dat we vooruit blijven gaan en voorkomen dat de situatie alsnog verder verslechtert.

In de verdeling van gemeentelijke middelen moeten we scherp blijven. Wij willen dat investeringen en prioriteiten uitlegbaar zijn. Het is moeilijk te verantwoorden dat er miljoenen worden geïnvesteerd in projecten zoals een zwembad in een kerk voor een select gezelschap, terwijl de nood in Heerlen-Noord en bijvoorbeeld Hoensbroek veel groter is.

Jongerenparticipatie is een belangrijk punt voor ons als Jongerenpartij. Jongeren moeten nog meer betrokken worden bij bijvoorbeeld stedelijke vernieuwing, onderwijsprojecten, en het beleid op het gebied van duurzaamheid en milieu. Graag willen wij voorstellen een jongerenadviesraad te formeren die inspraak heeft op gemeentelijk niveau. Door jongeren een stem te geven in deze processen, versterken we de band tussen de stad en haar jongere inwoners, waardoor zij zich ook in de toekomst aan Heerlen blijven binden.

Naast alle sociaaleconomische en zakelijke prioriteiten, vinden wij vergroening, verduurzaming en het water veilig maken van onze leefomgeving belangrijk. Dit kan integraal samengaan met het investeren in sport- en beweegvriendelijke openbare ruimtes, zoals bijvoorbeeld het "MIJNplek" initiatief dat wij vorig jaar voorstelden. Daarnaast vragen we aandacht voor relatief kleine, maar impactvolle problemen, zoals zwerfafval en ongedierte, die de leefbaarheid van onze stad beïnvloeden.

Voorzitter, voor de Jongerenpartij is het van groot belang dat kinderarmoede in onze gemeente stevig wordt aangepakt. Kinderarmoede is een van de grootste problemen in onze gemeente en verdient volgens ons een stevige aanpak. Het verkleinen van kansenongelijkheid bij kinderen moeten hoge prioriteit krijgen. Daarom dringen wij erop aan dat het college binnen de begroting een aangepast voorstel ontwikkelt, zodat kinderarmoede en de daarbij behorende ondersteunende initiatieven – zoals Stichting Leergeld en het Jeugdeducatiefonds – worden ontzien van voorgenomen bezuinigingen.

Daarnaast maken we ons ernstige zorgen over het klakkeloos schrappen van belangrijke initiatieven zoals het door de Jongerenpartij geïnitieerde skatepark en het wegpoetsen van bijvoorbeeld het vrijwilligerscompliment. Dit is tekenend voor de manier waarop het college met dit soort initiatieven en projecten omgaat. Het lijkt alsof deze keuzes zijn genomen zonder aan te voelen wat dit betekent voor bijvoorbeeld onze vrijwilligers en skaters, en dat roept bij ons veel vragen op over de visie, strategie en prioritering binnen het beleid.

Het college moet duidelijker, transparanter en consistenter zijn in de keuzes die gemaakt worden, vooral in het licht van de bezuinigingen die op ons afkomen. Neem bijvoorbeeld de muziekschool en het sportaccommodatiebeleid: hier is nog steeds veel onduidelijkheid over de langetermijnplanning. Wij willen dat het beleid voor deze essentiële voorzieningen concreet wordt gemaakt, zodat zowel de inwoners als de betrokken partijen weten waar ze aan toe zijn.

Tevens benadrukken we dat de bezuinigingen op het ambtelijk apparaat verstandig moeten worden doorgevoerd, zeker nu de krapte op de arbeidsmarkt door vergrijzing toeneemt. Het is essentieel dat dit college inzet op het behouden en ontwikkelen van jonge ambtenaren en talent.

Daarnaast willen we dat er meer focus komt op de buurten. Het college moet verantwoorde keuzes maken die aansluiten bij de langetermijnvisie voor de stad, waarbij vooral de buurten die het hardst ondersteuning nodig hebben in Heerlen-Noord niet uit het oog verloren mogen worden.

Voorzitter, wij maken ons zorgen over een toenemende neiging in onze raad om te vervallen in eenvoudige, ongenuanceerde oplossingen voor complexe problemen. Te vaak horen we collega raadsleden inspelen op emoties en onvrede. Dit soort benadering draagt bij aan een verdeelde samenleving en biedt geen duurzaam perspectief voor de toekomst van Heerlen.

Als Jongerenpartij roepen wij op tot een inhoudelijke discussie, waarin we problemen niet simplificeren maar grondig aanpakken. We moeten streven naar structurele oplossingen voor de uitdagingen waar Heerlen voor staat, zoals woningnood, sociale ongelijkheid, en de vergrijzing. Politieke moed betekent dat je ook impopulaire beslissingen durft te nemen, gebaseerd op lange termijn belangen in plaats van kortstondig politiek gewin. Wij roepen het college op om trouw te blijven aan gemaakte afspraken en niet te zwichten voor de druk om van de vastgelegde koers af te wijken.

Tot slot,

Wij pleiten dus voor versnelde woningbouw en heldere programmering, ook in wijken zoals Meezenbroek en Versiliënbosch, evenals voldoende financiering voor startersleningen. Bezuinigen op aanpak kinderarmoede is wat ons betreft onacceptabel. Hoensbroek verdient een langjarige programmabegroting en de investeringen rond het Nationaal Programma Heerlen Noord moeten verder worden uitgebreid. Wij willen een accommodatieplan voor sport- en verenigingsfaciliteiten met duidelijke prioritering. Het centrumzwembad zou wat ons betreft moeten wijken voor investeringen in bijvoorbeeld Hoensbroek Centrum en Heerlen-Noord, en subsidies moeten beter worden benut.

Wij blijven positief over de ontwikkelingen in onze stad, maar er is nog veel werk te verrichten om Heerlen aantrekkelijk te maken voor de toekomst. Heerlen staat op een belangrijk keerpunt, met grote uitdagingen en kansen. Het is aan ons om de juiste prioriteiten te stellen en verantwoordelijkheid te nemen. Wij vragen het college om jongerenparticipatie, duurzaamheid, ondersteuning voor ondernemers, en vooral het herstel van wijken zoals Hoensbroek nog hoger op de agenda te zetten. Zorg voor verantwoorde keuzes en stel de buurten die het hardst steun nodig hebben niet teleur.

Maar let op, het is ook belangrijk dat er ruimte blijft voor de volgende bestuursperiode. We kunnen niet alles vooruitschuiven zonder dat dit op de lange termijn gevolgen heeft. Alleen zo kunnen we ervoor zorgen dat Heerlen een stad blijft waar iedereen zich thuis voelt.

Onze onderstaande vragen spreken voor zich.

Tot zover onze eerste termijn.

Vragen aan het college met betrekking tot de begrotingsbehandeling

1. **Hoensbroek centrum**: Kunt u concreet maken welke initiatieven u in het centrum van Hoensbroek beoogt te ontwikkelen met de begrote €500.000 voor 2025? Aan welke uitgangspunten van de startnotitie komt deze investering tegemoet en waar is de hoogte van dit bedrag op gebaseerd? Mogen wij daarnaast concluderen dat €500.000 onvoldoende is om de volledige aanpak van het centrum mogelijk te maken?

2. **Jeugdondersteuning kinderarmoede**: Hoe kan er in het kader van de bezuinigingsopgave worden gesproken over het volgen van de ladder van Lodewijks, terwijl u volgens de beantwoording van de vragen van de Jongerenpartij Heerlen (JPH) niet kunt garanderen dat maatschappelijke instellingen die kinderarmoede bestrijden, zoals Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur, ontzien worden?

3. **Masterplan woningbouw**: In de beantwoording van de vragen van de JPH spreekt u over masterplan woningbouw dat reeds gestart lijkt te zijn. Wanneer legt het college dit masterplan aan de raad voor en kunnen we daarbij inzicht krijgen in de mogelijke ontwikkellocaties in onze stad en de beoogde programmering? Met andere woorden, waar en welke type woningen kunnen worden gerealiseerd?

4. **Omgevingsvisie**: De afgelopen anderhalf jaar is voortvarend gestart met de omgevingsvisie, maar recent is het opvallend stil geworden, terwijl er wel waardevolle input is opgehaald via enquêtes, bewonersavonden en sessies met de raad. Wat is de huidige status van dit voor de strategische visie van de stad belangrijke instrument, dat volgens uw eigen interpretatie de “kapstok” vormt voor de beleidsdoelen van vrijwel alle programma’s?

5. **Strategische vastgoed in het centrum**: Gezien het feit dat u geen openheid kunt geven over de gevraagde €3,5 miljoen voor strategisch vastgoed in het centrum en u in enkelvoud spreekt in de beantwoording, wat mogelijk duidt op één grote aankoop, dit ook niet verband houdt met de komst van Hogeschool Zuyd op de promenade en middels het wel of niet vaststellen van de begroting ook impliciet toestemming gegeven wordt om met deze verwerving aan de slag te gaan, kunt u dan de raad (vertrouwelijk) via de griffie inzage geven in uw voornemen? En kunt u daarbij de nodige informatie delen, zodat de raad in staat is een goed oordeel te vormen?

6. **Bezuinigingen op cultuur**: U kunt niet exact aangeven welke instellingen of verenigingen geraakt zullen worden door de beoogde bezuinigingen op cultuur, maar u geeft aan dat vooral de door u benoemde dragende instellingen geraakt worden. Wanneer kunt u inzicht geven of de voorgenomen bezuinigingen bijvoorbeeld ook carnavalsverenigingen treffen?

7. **Skatepark**: U geeft aan dat u eventueel, op basis van beschikbare investeringsruimte, nog een voorstel doet in 2025 voor het door de Jongerenpartij geagendeerde skatepark. Hoe groot acht u de kans dat hiervoor voldoende ruimte is en wanneer kunnen de skaters in onze stad rekenen op het beloofde skatepark?

8. **Bezuinigingen op ambtenaren**: U heeft vooraf de OR van de gemeente Heerlen niet geraadpleegd over uw voornemen om op ambtenaren te bezuinigen. Wij hebben vernomen dat u vooral kritisch gaat kijken naar het al dan niet opnieuw invullen van functies die vrijkomen door pensioen of vertrek, waardoor er geen gedwongen ontslagen plaatsvinden. Hebben de voorgenomen bezuinigingen geen impact op de secundaire arbeidsvoorwaarden of op de aantrekkelijkheid van de gemeente Heerlen als werkgever in de krappe arbeidsmarkt? Hoeveel medewerkers heeft de gemeente nu en hoeveel verwacht u er in 2028? Hoe houdt u de OR en de raad betrokken bij de voortgang van de bezuinigingen?

9. **Bezuinigingen bij verbonden partijen**: Heeft u in deze begroting geanticipeerd op bezuinigingen bij verbonden partijen, zoals eerder door u is opgeroepen? Wat zijn de gevolgen als de bezuinigingsopgave bij deze verbonden partijen niet wordt gerealiseerd?

10. **Afvalstoffenheffing en rioolrecht**: Kunt u verduidelijken hoe u de komende jaren de afvalstoffenheffing en het rioolrecht kostendekkend gaat maken? Hoe gaat u daarnaast sturen op betere afvalscheiding en het evenredig verdelen van de lastenverzwaring op basis van gebruik? En op welke manier verwacht u dat de vraag of men huurder is of een koopwoning bezit invloed heeft op een evenredige lastenverzwaring?